

ITEM No. 3714/56

SN
April 12
XIII-1191/C

HUNGARY

SPORTS

/3100/

THE HUNGARIAN KAYAK SPORT.

SOURCE SALZBURG: A 19-year-old student and active sportsman from BUDAPEST.

DATE OF OBSERVATION: Up to June 1955.

ENGLISH SUMMARY: The Hungarian kayak sport is a branch of the State-run sports. Political reliability plays an important role also in sports. The kayak sport is by no means a mass sport in Hungary, being exercised merely in four towns. Subsource was a member of the "Rakosi Mátyás Works" sportclub in CSEPEL. Sport activities are very generously supported by the enterprises, and anyone interested is trained according to this fitness. This system however has its drawbacks, because a number of workers pretend to be interested in athletics only to shirk the Party seminars. The really active athletes, on the other hand, if successful, enjoy so many privileges that, by no means, can they be considered amateurs. The non-sporting workers bear a grudge against the sportsmen, because they are compelled to compensate for the work shirked by the latter. Only the most successful trainers are eligible to pursue their activity as a full-time job, whereas the others are true amateurs.

EVALUATION COMMENT: This report supplies a good picture on the background of the State-run sports organization in Hungary. As correctly pointed out, the material privileges granted to outstanding athletes are so great that they cannot be considered amateurs. It is also confirmed that the strongest incentive for sport activities is the possibility of achieving better material living conditions.

Altogether, the report is in accordance with our knowledge on athletic life in the country.

Among the persons cited the names and position of SEBES, HEGYI, KUTAS, MOLNAR Lajos and CSERNAI are confirmed. CSERNAI is the soccer player who chose freedom in Austria in the

/more/

spring of 1955. KUTAS is one of the most important persons in the sports organization deciding on the reliability of sportsmen. At the European swimming championship in August 1954 he used to be the "watchman" of the sportsmen, as he also did on other occasions.

x x x

A kayaksport szervezete

Organization of the Kayak Sport

A magyar kajaksport az OTSB /Országos Testnevelési és Sport Bizottság/ keretében tartozik, mint egyébként minden sportág Magyarországon. Az OTSB alelnöke SEBES Gusztáv, aki egyúttal a labdarúgók csapatkapitánya. Az országos legfelsőbb sporttirányító HEGYI Gyula államtitkár.

Mivel a kommunista rendszerben a politika mindenbe belejátszik, így a sportnál is igen fontos szerepe van a káderosztálynak. Ennek vezetője HARANGOZÓ Sándor, mellette sok ÁVH-s működik. Ezek közül informátorunk személyesen ismerte KUTAS István ÁVH megbízottat, akinek feladata az evező-vitorlázó sportolók káderozása. Tőle függ ezen sportág versenyzőinek külföldre utazása. Kifelé keveset szerepel, ő maga nem is sportol, munkáját kizárólag a sportolók politikai ellenőrzése, minősítésére szorítkozik.

Az OTSB közponrja a Hold utca 1. szám alatti házban van. /Most Rosenberg-házaspár utca 1./

Itt van elhelyezve a vizisportolók központja is. A vizisportok két szakosztályra tagozódnak: uszók és evező vitorlázók. Az uszók szakosztály vezetője MOLNÁR Lajos, az evező vitorlázóké BONN Ottó, olasz származású középkorú ember. Az evezőknek BUDAPESTEN, GYŐRben, TATn és MISKOLCon van szakosztályuk, míg az uszók, kiknek lényegesen több tagjuk van, megyei, járási és helyi csoportokra oszlanak, hasonló a többi, nagylétszámi sportághoz. Vitorlázó szakosztály csak a Balatonon van.

Az evezősök közül a BUDAPESTi és GYŐRi szakosztálynak evezős és kajakos csoportja, míg a MISKOLCi és TATAi szakosztálynak csak kajakos csoportja van.

/more/

A kajakozó szakosztályt szintén BONN Ottó vezeti, irodája az OSTB központjában van. BONN főhivatásként látja el munkáját. A külső szervezést, tagverbuválást a "Társadalmi kajakszövetség" tagjai végzi. Ezek egyéb hivatásuk mellett, amatőrként dolgoznak, szervezik a helyi szakosztályokat s látják el azok munkáját. A Társadalmi Kajakszövetség elnöke, CSILLAG - azelőtt STEINER - Pál azonban főhivatásszerűen dolgozik a kajaksport érdekében. Ő irányítja a társadalmi munkát végző tagok működését, főfeladata azonban a kajakozók politikai ellenőrzése. Ő az összekötő a fent említett KUTAS és a kajakozók között. Külföldi utaknál ő tárgyal KUTASSal illetve HARANGOZÓval ki elég megbízható a kiutazásra. Kb. 45-50 éves, megbízható lelkes kommunista, aki szemmel láthatólag idealizmusból végzi munkáját.

A magyar kajakozók

The Hungarian Kayak Sportsmen.

Magyarországon összesen mintegy 400 aktív kajakozó van. Ezek közül körülbelül 340 BUDAPEST-en, nem egészen 30 MISKOLC-on működik, míg TATÁ-n kb. 15 és GYŐR-ön kb. 20 kajakozó van.

A BUDAPEST-i sportegyesületek közül informátorunk a következőkben tud kajakszakosztályról:

- 1/ CSEPELI VASAS /ennek volt ő tagja/
- 2/ HONVÉD /itt kajakoznak az ÁVH-sportolók/
- 3/ VÖRÖS LOBOGÓ /Textilesek és könnyűipar/
- 4/ ÉPÍTŐK /volt MÉMOSZ/
- 5/ PETŐFI /közalkalmazottak/
- 6/ DÓZSA /volt UJPEST/
- 7/ KINIZSI /volt FTC, itt 1954-ben alakult a kajakszakosztály/
- 8/ GANZ
- 9/ TÖREKVÉS /elektromosok/
- 10/ P-VASAS /Pesterzsébeti Vasas/

/more/

A "CSEPELi Vasas" kajakszakosztálya
Kayak Branch of the "CSEPELi Vasas."

A CSEPELi RM Vas és Fémipari Művek kb. 40-45.000 dolgozójának sportegylete a CSEPELi Vasas. Elnöke LÁZAR Lajos, egyébként az össz-vasas egyletek elnöke. Főhivatásszerűen végzi munkáját, lelkes kommunista. A CSEPELi Vasas szervezési főmunkatársa KOCSIS /fnu/ volt középiskolai tanár, kb. 45 éves, ugyancsak lelkes kommunista. Ő végzi a tulajdonképeni munkát a CSEPELi Vasas-nál ő szervezi a versenyeket, intézi a sport-szerellátást, vagyis mindenben közreműködik, míg LÁZAR inkább reprezentál, ünnepélyeken, versenyeken beszédeket mond stb.

A CSEPELi Vasas a sport minden ágát űzi, tagjainak száma több ezer, több nagy sportpályája, több fedett sportcsarnoka van. Az üzem igazán messzemenően támogatja a sportegylet működését.

A CSEPELi Vasas kajakosztályának elnöke RICHTER Sándor, RM-öntödei művezető, jovialis öregur, fiatal korában maga is aktív kajakozó volt, s egyéb sportokat is űzött. Lelekesen támogatja, pártfogolja a fiatal sportolókat, általános közkedveltségnek örvendő közöttük.

Az edző SZABÓ Sándor, természetesen maga is aktív kajakozó, a magyar válogatott női csapatának is edzője. Őt is szerették a kajakozók.

A CSEPELi Vasasnak mintegy 70 aktív kajakozó tagja van, létszám tekintetében harmadik helyen állnak az összes magyar kajakozó csoportok között. Kajakozói főleg a gyári dolgozók, néhány CSEPELen lakó egyetemi hallgató s olyan kajakozók-ból kerülnek ki akik már azelőtt is kajakoztak, de mostani munkahelyükön nincs kajakozó csoport.

A sportolók kiválogatása
Selection of Sportsmen

Ha valaki kedvet érez magában a sportolásra egyszerűen bejelenti ezt a munkahelyén az illető szakosztály vezetőjének. Lefizeti a havi 1 forint díjat s a következő edzésen már részt is vehet. Politikai ellenőrzés, káderezés ebben a stádiumban még nincs, csupán azoknál, akik még iskolába járnak, - tehát ipari tanulóknál is - akadály, ha tanulmányi eredményeket károsan befolyásolja a sportolás. Ilyen esetben az iskola vezetője megtilthatja a sportolásban való részvételt.

/more/

Aki sportolásra jelentkezett, avval aztán az illető szakosztály követelményei s a vezető munkaintenzitása szerint, elkezdének foglalkozni. Rendesen maga az edző, nagyobb létszámú szakosztállyal, ahol több helyettes is van, valamelyik helyettes edző oktatja a kezdőt az illető sportág alapfogalmainak. Ha látják, hogy rendszeresen jár edzésre s van benne némi tehetség, komoly edzésbe fogják s elviszik, vele egy nivóju sportolók versenyekre is. Ha nincs tehetsége, de szorgalmas, lelkes sportoló, tovább is résztvehet ugyan az edzéseken, de versenyekre nem viszik s nem is foglalkoznak tovább az oktatásával. Ha a kezdő nem jár rendszeresen edzésre, viselkedése sportszerűtlen, - iszákos, kártyás, fegyelmezetlen - akkor egyszerűen kiteszik az egyesületből.

A sport iránt az ifjúságban nagy az érdeklődés és a lelkesedés. Nemcsak a minden fiatalban benneélő érvényesülési vágy, a sport iránti önzetlen lelkesedés hajtja őket a pályára, hanem az a tudat is, hogy aki kiválik a sportban, a legkülönbözőbb kedvezményekben részesül. Nemcsak társadalmi helyzete emelkedik, de anyagilag is feljebb jut, aki kiváló sportoló körébe tud emelkedni. Végül - s ez is fontos sokaknál - aki sportol, mentes sok mindenféle pártoktatáson, gyűlésen való részvételről. Eltekintve attól, hogy a fiatalok többsége, "halálosan unja" az egész rendszert s mindenféle marxizmus-leninizmust, minden politikától függetlenül is, sokkal érdekesebb jó levegőn sportot üzni, mint valami teremben unalmas dogmákat hallgatni.

A lemorzsolódás azonban meglehetősen erős. Nagyon sokan maradnak azok közül, akik egy nyáron át jelentkeztek, így pl a CSPELI Vasasnál egy-egy nyáron átlag 100-120 jelentkező van a kajakosztállyal, télen aztán három-négy olyan marad közülük aki a télen át is tényleg komolyan folytatják az edzést. A többi sportágban hasonló a helyzet. Az ilyen komolytalan sportolók a következő nyáron aztán más sportágban próbálnak szerenységet. Komoly sportolónak, vagy netán versenyzőnek csak azt tekintik, aki már legalább második éve üz valami sportágat.

Kitartás kell a sportban elérendő eredményekhez is. Nemcsak azért, mert a sült galamb sehol se repül az ember szájába, de azért is, mert a sportolóknak járó ledvezményt az üzem csak akkor adja, amikor az ember már tényleg eredményeket tud felmutatni - ha csak egyetközit is - nyert meg vagy egyébként látszik, hogy van értelme a sportolásának. Ez is egyik igen lényeges próbaköve a kiválasztodásnak, mert aki nem igazán lelkesedésből üzi a sportot, hanem elmarad az edzésekről, ha a jó idő megszűntével kényelmetlenné válik a sportolás, korábbi felkelés stb.

A sportolók helyzete és kedvezményeik
Sportsmen's Position and Privileges

Aki viszont kitart, az eléri munkája gyümölcsét, mert ha például a válogatott keretbe jut, akkor már csak déli-előtti műszakra osztják be, hogy rendszeresen járhasson a válogatott edzésekre. Ha aztán már meg is nyert valami komolyabb versenyt a bejut a kiválók közé, akkor kedvezményei már egész komoly szintet érnek el. Így állandó készpénzjuttatást kap, betegsége esetén külön ápolásban - jobb helyen és minőségben mint a közönséges dolgozó - részesül és hasonlók.

"Érdemes sportoló" az, aki nemzetközi versenyt nyer, kétszer vagy többször lesz magyar bajnok vagy hasonló minőségi eredményt ér el.

"Kiváló sportoló" az, aki olimpiai bajnokságot nyer, Europabajnok lesz, vagy világsucst ér el.

Ennél kisebb de szintén kedvező minősítés az I. osztályú sportoló cím. Ezt eléri egy bizonyos az illető sportágra előírt teljesítménnyel, vagy egyszeri magyar bajnoksággal. Már ez is kedvezményes munkabeosztást jelent az üzemben, sőt sok esetben irodai munkát is. Az ilyen beosztás sokban függ az üzemi lehetőségeitől is, nagy üzemben könnyebb kedvező beosztást adni mint csekély létszámú dolgozó mellett. Függ aztán a kedvező beosztás attól is, hogyan "vágódik be" az ember erre az illetékes szervnél. Lelkes vonalhűség itt nincs hátrányára az embernek, az biztos. A normáját is nagy jóakarattal állapítják meg annak, aki sikert ér el a sportban.

A többi munkás általában nem nagyon szívesen látja a sportolókat. Oka ennek az, hogy a sportolók állandóan kedvező műszak-beosztását munkatársai sinylük meg, akik így többször jutnak a kevésbé kedvelt éjjeli műszakra, s akikre hárul a feladat, hogy a "lazsálók" sportoló helyett az üzemi normát elérjék. Különös irigység tárgya a sportolók normájának messzemenő jóakarattal való megállapítása.

Irigykedés uralkodik azonban maguk a sportolók között is. Nagy különbséget tesznek ugyanis a különböző sportágak között, asszerint mennyire népszerű, illetve ismert az illető sportág. Így például egy labdarúgó - válogatottnak összehasonlíthatatlanul több fizetése és egyéb kedvezménye is van mint mondjuk egy kajakozó bajnoknak, mert a labdarúgás sokkal ismertebb mint a kajakozás.

/more/

Igy pl. CSERNAI Pál futballista ugyanazon üzemben, ugyanazon osztályon dolgozott mint informátorunk, de míg CSERNAI irodai beosztásban, havi 2800 forintot kapott, addig informátorunk - aki csak kajakozó volt. ami kevésbé ismert sportág - műhelyi munkát végzett és havi 1300 forintot keresett. Képzettségük, koruk mindkettőjüknek körülbelül egyenlő volt. Hasonlóképpen KLEIBAN Antal "D"- labdarúgó csapatbeli válogatott az anyag - és árukiadási osztály volt havi 2500 forinttal. Válogatott csapatbeli sportolók számára csak délelőtt 10-től délután 14 óráig van munka - ez minden sportágnál s minden üzemben így van informátorunk tudta szerint - míg az egész délután és a reggel edzés és sporttevékenység számára van fenntartva. Sokan a neves sportolók - különösen labdarúgók - közül még ezt a minimális napi négy órát sem dolgozzák le mindig az üzemben, hanem igen sokszor egyszerűen betelefonálnak, hogy nem érnek rá bejönni. Aót van, aki még azt a fáradságot sem veszi magának, hogy telefonáljon.

Itt említhető meg, hogy a nevesebb sportolók külön prémiumot is kapnak, ami sztárknál - válogatott labdarúgók s hasonlóknál - havi pár ezer forintba is felmegy. Külföldön nyert mérkőzések után külön pénzjutalom jár, a mérkőzés fontossága az elért eredmény és az illető sportág fontossága szerint. Így pl. nemzetközi labdarúgómérkőzés után a játékosok fejénként 15-20 sőt még több ezer forintot is kapnak, a csapatkapitány PUSKÁS még ennél is többet. Ezzel szemben például informátorunk a kajakvilágbajnokságért mindössze 4.000 forint prémiumot kapott. A rendes fizetésen, prémiumon és jutalmakon kívül versenyzők havi 200, kiváló vagy érdemes sportolók havi 400 forint u.n. kalória-pénzt is kapnak.

A kommunista rendszerben a sportolók sportteljesítménye szerint s nem hivatali munkája után fizetik, napi négy órát vagy még annyit sem kell munkahelyén lennie. minden megnyert versenyért pénzt kap, - hát hol itt az amatőrség? - kérde informátorunk, aki idekint megismerte mit értenek Nyugaton az amatőr sportoló alatt.

Az edzők

Trainers

Az edzők általában produktív munkát is végeznek s csak szabad idejükben foglalkoznak a sportolók nevelésével. Természetes, hogy a válogatott csapatok edzői ezt a munkát főhivatás-szerűen végzik, ezek az u.n. "függetlenített edzők". Az ilyenek elég magas fizetést is kapnak, összegét informátorunk nem ismeri, az ő üzembükben egy ilyen függetlenített, de nem nemzetközi mérkőzésekre előkészítő labdarúgócsapatbeli edző havi 2300 forint fizetést kapott.